

1 CILJI IN PREDNOSTNE NALOGE PROSTORSKEGA RAZVOJA REGIJE

1.1 Vizija prostorskega razvoja regije

Vizija, ki jo podajajo Izhodišča za pripravo RPP za Severno Primorko (Goriško) razvojno regijo, se glasi:

Vizija RPP je, da s prostorskega vidika ovrednoti in zagotovi usmeritve za trajnostni razvoj dejavnosti, ki so v regiji prisotne, ali imajo potencial za razvoj. Regija bo v rabi prostora ustvarjala sinergijske učinke ter se izogibala večjim konfliktom, ki bi lahko ogrozili kakovosten bivalni prostor za vse prebivalce regije in življenjska okolja drugih vrst.

Vizija prostorskega razvoja regije je nadgradnja vizije razvoja regije iz Regionalnega razvojnega programa Goriške regije (2021 – 2027), ki se glasi:

ZELENA-INOVATIVNA-VARNA-POVEZANA Severno Primorska (Goriška) razvojna regija bo, z vzpostavljenim mednarodnim regijskim središčem ter vzpostavljenimi notranjimi in čezmejnimi povezavami, prepoznavna srednjeevropska regija, ki bo predstavljala vzor sodelovanja v evropskem prostoru. Z znanjem in ohranjanjem kakovostnega naravnega okolja bo nudila privlačno in varno okolje tako za prebivalce kot za obiskovalce. S krepitvijo inovativnosti in sinergijami med deležniki bo zagotavljala trajnostno in dinamično gospodarstvo – tudi z izkoriščanjem globalnih razvojnih priložnosti, ob tem pa ohranjala lastno identiteto, vzdrževala vitalnost vseh območij regije, skrbela za socialno pravičnost in z mislijo na prihodnje rodove ohranjala visoko stopnjo okoljske odgovornosti.

Predlagamo nadgradnjo vizije RPP z nekaterimi poudarki in sicer:

Regija bo z vzpostavljenim prepoznavnim mednarodnim regijskim središčem, ki se razvija na gospodarski razvojni osi Ljubljana - Italija, z vzpostavljenimi močnimi notranjimi povezavami med središči, ki morajo ostati glavne nosilke privlačne poselitve z ustreznim nivojem uslug ter z vzpostavljenimi čezmejnimi povezavami, ki morajo prebivalcem omogočiti vpetost v mednarodne tokove, omogočila razvoj, ki bo ohranjal regijo vitalno in privlačno.

V regiji se bo razvijalo trajnostno in dinamično gospodarstvo. Z ohranjanjem kakovostnega naravnega okolja, katerega najbolj prepoznaven element je reka Soča, bo nudila privlačno in varno okolje prebivalcem in obiskovalcem ter z mislijo na prihodnje rodove ohranjala visoko stopnjo okoljske odgovornosti.

1.2 Cilji prostorskega razvoja regije

V tabeli so navedeni izzivi, ki jih je regija opredelila v svojih izhodiščih. Izzivom je dodan komentar.

LEGENDA	
	STRATEŠKI CILJ
	PREDNOSTNI IZZIVI IN CILJI REGIJE

IZZIV IN KOMENTAR	STRATEŠKI CILJ
	UČINKOVITA IN URAVNOTEŽENA POSELITEV
<p>Določiti in preveriti vlogo naselij, ki so pomembna za razvoj regije –</p> <p>Zaradi izpostavljene obmejne lege z Italijo ter danosti, ki jih to okolje ponuja, zaradi slabe demografske slike regije, zaradi slabe dostopnosti severnega dela regije do drugih središč in storitev, je potrebno jačati vlogo vodilnih naselij v omrežju naselij, hkrati pa najmanj zagotoviti doseganje vloge naselij, ki so že načrtovane s SPRS.</p>	<p>Podrobne usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nova Gorica postane naselje 1. ravni, zaradi jačanja vloge naselja v somestju z Gorico, kar pomeni jačanje funkcij naselja, - Ajdovščina postane naselje 3. ravni zaradi jačanja vloge naselja v širšem mestnem območju Nove Gorice, - Ohranjanje 3. ravni naselja Tolmin zaradi nosilne vloge zaledja celotnega severnega dela regije in države, - Subregionalna središča Bovec, Cerklje, Kobarid – preveriti možnosti načrtovanja drugega naselja, pomembnega za razvoj regije, zaradi ohranjanja poselitve S-Z dela regije in države.
<p>Opredelitev obsega območja ŠMO –</p> <p>Nosilna razvojna tema RPP.</p> <p>Opredelitev ŠMO območja ne predstavlja izziva le glede opredelitve območja na slovenski strani, temveč tudi glede opredelitve mestnega zaledja Gorice, ki skupaj s Šempetrom pri Gorici in Novo Gorico tvori somestje oziroma enotno urbano območje. Čezmejno širše mestno območje se lahko fizično prepozna, vendar je za natančnejšo obravnavo mesta Gorica potrebna dodatna analiza/sinhronizacija tako podatkov kot pristopa z italijansko stranjo.</p>	<p>Podrobne usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dočitev območja ŠMO na slovenski strani - prepoznati obseg ŠMO na italijanski strani - delitev funkcij med naselji ŠMO, predvsem med Novo Gorico, Šempetrom pri Gorici in Ajdovščino - pregled funkcij ŠMO med slovensko in italijansko stranjo
	<p>PRAVIČNI DOSTOP DO STORITEV DRUŽBENE INFRASTRUKTURE IN DOSEGANJE STANDARDA KAKOVOSTI BIVANJA</p>
<p>Primerna razporejenost funkcij z načrtovanim decentraliziranim omrežjem naselij, s čimer se zagotovi ustrezna dostopnost do storitev družbene infrastrukture</p>	<p>Podrobne usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagotoviti opremljenost naselij najmanj s funkcijami, ki jih morajo imeti skladno s SPRS (vsa središča) - Zagotoviti najmanj primerljivo število funkcij regijskega središča glede na druga regijska središča z ambicijo nadgradnje na 1. raven središča - Smiselna umestitev družbene infrastrukture državnega in regionalnega pomena znotraj območja ŠMO - Skladno s SPRS zagotoviti družbeno ustrezno časovno dostopnost do družbene infrastrukture za vse prebivalce regije (dostopnost prebivalstva do središč na 1. in 2. ravni - 25 km in 45 min) – če kriterij ni dosežen, poiskati rešitve
	<p>DOSTOPNA, FUNKCIONALNA IN ZANESLJIVA INFRASTRUKTURA</p>
<p>Vzpostavitev regijskega energetskega koncepta –</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <p>Opredelitev regionalno pomembnih območij za rabo OVE na podlagi RES.</p>

IZZIV IN KOMENTAR	STRATEŠKI CILJ
	UČINKOVITA IN URAVNOTEŽENA POSELITEV
Sprejeti REK bo moral predlagati lokacije, ustrezne za umeščanje OVE v prostor. Za ta namen se izdeluje projekt RES in njegova nadgradnja. Umeščanje OVE v prostor je zaradi številnih varovanj kvalitet prostora zahtevno. Ker REK še ni sprejet, se za potrebe RPP uporabi podatke, ki so na razpolago (RES v nadgradnji).	
<p>Nadgradnja in povezljivost vodovodnih sistemov –</p> <p>Za potrebe nadgradnje je potrebno imeti izdelane strokovne podlage. V postopek izdelave RPP bodo povabljeni nosilci urejanja prostora, v katerih pristojnost spadajo vodovodni sistemi, ki s temi podatki oziroma znanji razpolagajo.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <p>Opredeli se magistralni vodovodni sistem regije, pomemben za zagotavljanje kvalitetne in varne vodooskrbe regije in čezmejnega območja ter sosednjih regij</p>
<p>Izgradnja in nadgradnja kanalizacijskega omrežja</p> <p>Na nivoju regije je pomembna opremljenost naselij, ki imajo vlogo v omrežju naselij regije oziroma so zaradi neopremljenosti teh naselij zaznani pomembni negativni vplivi na okolje.</p>	<p>Podrobnejša usmeritev</p> <p>Vzpostavitev kanalizacijskih sistemov, kjer jih še ni.</p>
<p>Vzpostavitev regijskega centra za ravnanje z odpadki –</p> <p>Zaradi bolj trajnostnega ravnanja z odpadki (dolžina prevoženih kilometrov) se lahko prerpozna lokacije, ustrezne za umeščanje centra. Smiselno upoštevati lokacije »starih« centrov, ki so že bile umeščene v prostor. Potrebno razmisliti sinergije s sežigalnicami.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <p>Vzdržno ravnanje z odpadki znotraj regije.</p>
<p>Vzpostavitev državne osrednje prometno razvojne osi Ljubljana – Nova Gorica/Gorica – IT/AT</p> <p>Nosilna razvojna tema RPP.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vzpostavitev prometnega vozlišča (HC in ŽP) na območju NG-GO. - Vzpostavitev podnebno odpornega in kapacitetno zadostnega sistema prometnic (predvsem državne ceste in železnice) - Boljša vpetost regije v evropske prometne in razvojne koridorje - Razvoj energetskega koridorja - Razvoj regionalnih gospodarsko ekonomskih con - Sinergije z drugimi vsebinami RPP vzdolž razvojne osi
<p>Vzpostavitev 4. razvojne osi</p> <p>Za umestitev 4. RO se izdelujejo variantne rešitve, na podlagi katerih bo sprejet DPN.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izboljšanje dostopnosti in posledično ohranjanje števila prebivalstva, saj se izboljšajo pogoji za delo, izobraževanje, gospodarstvo in drugo.
<p>Krepitev trajnostne mobilnosti v regiji</p> <p>Za potrebe izziva se bo izdelal RCPS. Velik izziv regije je slaba dostopnost do centrov (npr Ljubljane) z vsemi, sploh pa s trajnostnimi oblikami mobilnosti, pa tudi velik prometni pritisk v turistični sezoni. Rešitve v RPP bodo slonele na spoznanjih RCPS, v kolikor bo ta izdelan, že v tem dokumentu.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izboljšanje trajnostnega dostopa prebivalcev do urbanih središč in širše regije - vzpostavitev regionalnih in lokalnih kolesarskih povezav, ki tvorijo državno omrežje - zmanjšanje obsega prometa v zavarovanih območjih (npr TNP, Zgornja Idrija...) - sistem TM na območju NG/GO in znotraj ŠMO
<p>Načrtovanje novega železniškega omrežja in modernizacija obstoječega</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izboljšanje dostopnosti regije do drugih središč z JPP - Načrtovanje železniške povezave Brezovica/Vrhnika–Ajdovščina–Nova Gorica, katere izvedba je predvidena okoli leta 2045

IZZIV IN KOMENTAR	STRATEŠKI CILJ
	UČINKOVITA IN URAVNOTEŽENA POSELITEV
Čprav je načrtovanje železnic v pristojnosti države, je tema za regijo zaradi slabe dostopnosti središč z oblikami trajnostne mobilnosti, izredno pomembna. Za vsebino izgradnje novega omrežja bo v bodoče potrebno izdelati strokovne podlage.	- Modernizacija obstoječega omrežja
Zasnova in izgradnja večmodalnega potniškega vozlišča ter manjših vozlišč Za potrebe načrtovanja bo potrebno izdelati strokovno podlago.	Podrobnejše usmeritve: - izboljšanje dostopnosti urbano - rurarno z različnimi oblikami JPP - vzpostavitev vstopa v regijo/državo - vzpostavitev mreže regijskih večmodalnih vozlišč
Vzpostavitev nacionalnega centra in mreže za zaščito in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami v regiji	Podrobnejše usmeritve: - načrtovati lokacijo nacionalnega centra in mreže za zaščito in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečam znotraj UZ ŠMO.
	ZAGOTAVLJANJE STANOVANJ ZA VSE GENERACIJE IN SKUPINE.
Aktivacija stavbnega fonda za stanovanja Nosilna razvojna tema RPP. Izziv je delno obravnavan v strokovni podlagi PROSO, ki pa je vsebino naslovila le iz vidika trendov in ne tudi iz načrtovalskega vidika. Tema bo obravnavana celovito za vsa središča regijskega pomena.	Podrobnejše usmeritve: - določiti naselja z dolgoročno prostorsko rezervo za razvoj stanovanj - opredelitev prioritetenih potencialnih območij za revitalizacijo stavbnega fonda za stanovanjska območja
Stanovanja za ranljive skupine in starejše Zaradi demografske slike regije je smiselno razmisliti o dodatnih potrebah po bivanju za starejše.	Podrobnejše usmeritve: - določiti smiselna naselja, kjer naj bi zagotavljali stanovanja za starejše, glede na demografsko sliko
	RAZVOJ REGIONALNIH GOSPODARSKIH OBMOČIJ Z VISOKO DODANO VREDNOSTJO TER TRAJNOSTNI RAZVOJ OSTALIH REGIONALNIH GOSPODARSKIH PANOG
Razvoj novih gospodarsko ekonomskih con regionalnega pomena Nosilna razvojna tema RPP. Tema bo obravnavana tudi znotraj UZ ŠMO.	Podrobnejše usmeritve: - zagotovitev razvoja cone (cone) regijskega pomena znotraj ŠMO - določiti omrežje čezmejno povezanih gospodarsko ekonomskih con
Revitalizacija FDO in prestrukturiranje zastarelih gospodarskih con regionalnega pomena Preveri se, ali so med FDO cone s potencialom regionalne cone.	Podrobnejše usmeritve: - prestrukturiranje okoljsko problematičnih gospodarskih regionalnih con in modernizacija gospodarske javne infrastrukture obstoječih regionalnih poslovnih con
Razvoj platforme aktivnih in med sabo povezanih komplementarnih poslovnih con regionalnega pomena Vsebinska je vpravljalvske narave razen v delu, ki se nanaša na logistiko. Potrebna bi bila strokovna podlaga.	Podrobnejše usmeritve: - Razvojno območje regije - regijski Logistični center ob meji, ki se povezuje z drugimi poslovnimi conami v regiji z ustreznimi logističnimi koridorji v skupni sistem upravljanja
Razvoj turizma Nosilna razvojna tema RPP. Tema je za regijo izjemnega pomena in bi morala biti podprta z regijsko turistično strategijo. Pomembne sinergije z RCPS in REK.	Podrobnejše usmeritve: - Določitev ključnih območij za razvoj turizma - Širitev nastanitvenih kapacitet upoštevajoč nosilne zmogljivosti okolja

IZZIV IN KOMENTAR	STRATEŠKI CILJ
	UČINKOVITA IN URAVNOTEŽENA POSELITEV
<p>Vzpostavitev celostnega pristopa za ohranitev in razvoj kmetijstva pred sodobnimi izzivi</p> <p>Nosilna razvojna tema RPP. Tema je za regijo izjemnega pomena in bi morala biti podprta z regijsko kmetijsko strategijo.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prednostna območja za kmetijstvo za samooskrbnost regije - Preprečevanje zaraščanja, varovanje kulturne krajine - Agrooperacije, predvsem namakanje - Akumulacije vode, upravljanje z vodami
<p>Oživitev lesnopredelovalne industrije</p> <p>Za potrebe načrtovanja bo potrebno izdelati strokovno podlago.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umestitev lesno predelovalnega obrata (lokacije za žago, predelavo lesne biomase) in možnosti izkoristka toplote iz lesne biomase
	<p>DOLGOROČNO VAROVANJE OKOLJA IN FLEKSIBILNO ODZIVANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE</p>
<p>Opredelitev zelenega sistema regije</p> <p>Tema je obvezno poglavje RPP.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Določitev območij, za katera se izdelata podrobnejša krajinska zasnova - Čezmejni vodno – zeleni sistem - Voda kot strateška regijska vsebina
<p>Prilagajanje na podnebne spremembe</p> <p>Nosilna razvojna tema RPP. Tema bi potrebovala strokovne podlage, predvsem iz vidika agrooperacij. Sinergije z drugimi temami, predvsem HH študije.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opredelitev zelenega sistema regije in modro zelene infrastrukture - Območja namakalnih sistemov – širitve in vzdrževanje
<p>Razvojno varstvo</p> <p>Nosilna razvojna tema RPP. Sinergije s Strategijo prilagajanja na podnebne spremembe v Goriški regiji.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ohranjanje in krepitev ekoloških, kulturnih in zgodovinskih vrednot območij - Zagotavljanje trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov
<p>Varstvo pred poplavami</p> <p>Tema rabi strokovne podlage, predvsem iz vidika HH študij in ukrepov za reševanje poplav</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izdelava in sprejetje HH študij porečij Soče in Vipave, - Usmeritve za načrtovanje in izvajanje protipolavnih ukrepov, zasnovanih na naravi temelječih rešitvah (ohranjanje obrečnih gozdov, travnikov, poplavnih ravníc...)
<p>Varovanje in zaščita vodovarstvenih območij</p> <p>Za zavarovanje vodnih virov je pristojna RS. Občine lahko pripravijo ustrezne strokovne podlage, ki bodo omogočile hitrejše sprejetje uredb. Na nivoju RPP so pomembni vodni viri, ki segajo v več občin ali celo čezmejno.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uskladitev sektorskih interesov, ki vplivajo na kvaliteto vodnih teles – kmetijstvo, poselitev... - Ohranjanje kvalitet kopalnih voda
	<p>UČINKOVITO VODENJE IN RAZVOJ REGIONALNEGA POTENCIALA</p>
<p>Usklajen razvoj čezmejnega urbanega območja in povezovanje obmejnih območij</p> <p>Tema je predvsem upravljavske narave.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj gospodarskega koridorja LJ – NG/Go – BE - Usklajena mreža razvoja DI, stanovanj, gospodarstva, GJI, drugih dejavnosti
<p>Medregijsko sodelovanje</p> <p>Tema je predvsem upravljavske narave.</p>	<p>Podrobnejše usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TNP – uskladiti razvojne smernice dveh regij

1.3 Razvojne priložnosti

Razvojne priložnosti so konkretni predlogi občin, ki ustrezajo postavljenim strateškim ciljem in imajo regionalni značaj. Razvojne priložnosti, ki so navedene, lahko imajo že izdelane prostorske strokovne podlage in se jih tako lahko v prostoru tudi prikaže, nekatere pa tega še nimajo in zato prostorsko (na kartah RPP) ne bodo prikazane. Nekatere priložnosti zahtevajo upravljalvske ukrepe in ne prostorskih rešitev. Navedeno je tudi, če se bo vsebina obravnavala v kateri od strokovnih podlag (Urbanistična zasnova ŠMO Nova Gorica ali Krajinska zasnova Soča).

- UČINKOVITA IN URAVNOTEŽENA POSELITEV

- o obravnava območja in funkcij ŠMO skupaj z Gorico, Italija, kjer se nahajajo številne mestne funkcije, s katerimi lahko nastanejo oziroma se nadgradijo pozitivne sinergije (univerza, zdravstvo, kultura, logistika, rekreacija...) – UZ ŠMO
- o Koncentracija družbenih funkcij na državnem nivoju (državnega pomena) v različnih središčih kot na primer: Šempeter in Idrija – zdravstveno središče, Nova Gorica in Idrija (UNESCO center)– kulturno središče, ŠMO Nova Gorica – izobraževalno središče, ŠMO Nova Gorica - znanstveno - raziskovalni center, Nova Gorica in Tolmin – upravno središče (uprava, sodstvo, FURS, GURS, policija), ŠMO Nova Gorica - športno-rekreacijskega centra (čezmejni olimpijski center za vodne športe). – delno tudi UZ ŠMO

- PRAVIČNI DOSTOP DO STORITEV DRUŽBENE INFRASTRUKTURE IN DOSEGANJE STANDARDA

KAKOVOSTI BIVANJA

- o Zagotavljanje storitev državne uprave in vseh drugih družbenih dejavnosti, ki so že predpisane za načrtovano raven naselja s SPRS – za vsa naselja, predvsem za Tolmin

- DOSTOPNA, FUNKCIONALNA IN ZANESLJIVA INFRASTRUKTURA

Okoljska infrastruktura

- o Načrtovanje povezljivosti vodovodnih sistemov Mrzlek – Hubelj - Vipava, Mrzlek – Zadlaščica, Mrzlek - Brestovica z namenom zagotavljanja sistema rezervnih in nadomestnih vodnih virov - UZ ŠMO in KZ

Promet in trajnostna mobilnost

- o Načrtovanje neposredne železniške povezave Benetke - Nova Gorica – Ajdovščina – Ljubljana – UZ ŠMO
- o Ureditev ločne železniške povezave na relaciji Vrtojba – Sežana – UZ ŠMO
- o Posodobitev bohinske proge in ŽP Most na Soči – nadgradnja v multimodalno središče in vstopno točko v Dolino Soče ter Triglavski narodni park - KZ
- o Vzpostavitev hitrih linij primestnih vlakov od Idrije do Ljubljane
- o Vzpostavitev primestne železnice (NG – Šempeter – GO – Voljčja Draga – Ajševica) – UZ ŠMO
- o Modernizacija obstoječe HC – UZ ŠMO
- o Umestitev prometnega koridorja (cesta, železnica), ki zagotovi neposredno povezavo med Soško Dolino ter HC - izvozom Vogrsko mimo Nove Gorice – UZ ŠMO

- Čezmejni ter regijski multimodalni center Nova Gorica (avtobus, vlak, P+R, car sharing, nadgradnja izposoje koles) s primestno železnico – UZ ŠMO
  - nacionalni polnilni park za električna vozila na območju ŠMO – UZ ŠMO
  - Vzpostavitev severne vstopne točke v TNP (Predel, državna meja z IT) - KZ
  - Umestitev predora Bovec – Kranjska Gora
  - Vzpostavitev 4. razvojne osi in povezav nanjo
  - izgradnja mreže državnih in regijskih kolesarskih poti (daljinska kolesarska povezava Vipava-Ajdovščina -Nova Gorica, Tolmin – Kobarid – Bovec/Čedad, Tolmin – Idrija in Tolmin – Nova Gorica) – UZ ŠMO, KZ...
  - modernizacija letališč Ajdovščina in Bovec – UZ ŠMO, KZ
  - regijski center za zaščito in reševanje – UZ ŠMO
- **ZAGOTAVLJANJE STANOVANJ ZA VSE GENERACIJE IN SKUPINE**
- Vsa naselja z vlogo v regiji - aktivirati neizkoriščena zemljišča s kapaciteto dolgoročne rezerve in/ali načrtovati območje za dolgoročni razvoj za namen bivanja
  - Izgradnja DSO Bovec, drugi DSO
- **RAZVOJ REGIONALNIH GOSPODARSKIH OBMOČIJ Z VISOKO DODANO VREDNOSTJO TER TRAJNOSTNI RAZVOJ OSTALIH REGIONALNIH GOSPODARSKIH PANOG**
- Gospodarsko ekonomske cone**
- Načrtovanje con regionalnega pomena znotraj ŠMO (znanstveno raziskovalnega središča »Biotehnoopolis« v Ajdovščini, Centra zelenih tehnologij v Novi Gorici...) – UZ ŠMO
  - Načrtovanje lesno-predelovalnega raziskovalnega in izobraževalnega centra na območju RP Nanos – Trnovski gozd in Zgornjega Posočja, navezava na proizvodnjo toplotne energije - KZ
  - Načrtovanje Regijskega logističnega centra – UZ ŠMO
- Revitalizacije in prestrukturiranje con**
- Sanacija območja Anhovo
  - Sanacija drugih con regionalnega pomena
- Razvoj turizma**
- Bovec kot trajnostno turistično središče Zgornjega Posočja z aktivnim gorskim turističnim centrom, - KZ
  - Načrtovanje vzpostavitve sistema upravljanja z reko Sočo in Nadižo – KZ
  - Razvoj oz prestrukturiranje smučarskih centrov (Kanin, Cerknjo) - KZ
  - Festivalski turizem, Sotočje, Tolmin - KZ
  - Igralništvo, HIT in razvoj turizma – UZ ŠMO
  - izgradnja tržnice okusov EXPO Vipavska dolina _ UZ ŠMO
  - Skupni čezmejni park Soča – Isonzo – UZ ŠMO
- Kmetijstvo**
- izgradnja namakalnega sistema Vipavske doline – UZ ŠMO
  - Ohranjanje in razvoj pašnih planin, preprečevanje zaraščanja - KZ

- Območja za rastlinjake v Vipavski dolini – UZ ŠMO
- **DOLGOROČNO VAROVANJE OKOLJA IN FLEKSIBILNO ODZIVANJE NA PODNEBNE SPREMENE**
Razvojne priložnosti že vključene v prejšnjih poglavjih – sinergije.
- **UČINKOVITO VODENJE IN RAZVOJ REGIONALNEGA POTENCIALA**
Gre za ukrepe kot so Čezmejna mreža mobilnosti, oblikovanje specializiranih EZTS-jev, povezovanje na KP Kolovrat – Idrija, predlogi drugih krajinskih parkov, drugih strategij (prometen...) in podobno.